

Montserrat Carulla

"La interpretació em va servir per sentir-me realitzada com a dona"

Actriu Tranquil·la, amable i sàvia. L'experimentada actriu Montserrat Carulla reflexiona sobre la seva vida amb la mateixa sensibilitat que si recités un poema del seu amic i recent desaparegut Palau i Fabra i confessa que amb els anys ha arribat a la conclusió que la mort és una estafa

JORDI MOLINA jmolina@canvi16.info

Vostè va néixer l'any 1930. Aleshores el món de l'art i la cultura al nostre país estava en un context d'allò més desfavorable. A què es pot aferrar una jove d'aquella època amb inquietuds culturals?

A molt poca cosa... El meu món cultural era molt reduït. Crec recordar que es feien concerts al Liceu, i que les dones hi anaven amb vestits de nit. Però aleshores al Liceu només hi acudia la gent de diners. I sí, es feia teatre, únicament en castellà, però se'n feia. Se'n va fer fins a finals dels anys 40, quan es va començar a fer una mica de teatre en català. Recordo que el que avui és el cinema Comèdia era un teatre, i que allà hi venien les companyies de Madrid amb gent molt important.

Quan va ser la primera vegada que va anar al teatre?

Va ser per anar a veure la Maria Vila al Teatre Barcelona, a l'obra *Cinc fills*. Aleshores, jo era molt jove, deuria tenir 12 o 13 anys i aquella obra em va emocionar. Jo ja feia molt temps que tenia la dèria de la

poesia i de la interpretació, era una molt bona lectora, i no em perdia mai una exposició, però aquella obra em va convèncer del tot.

Fins que va decidir estudiar art dramàtic...

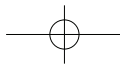
Als 16 anys vaig anar a l'Institut del Teatre, però només vaig fer dos cursos. El seu director, Díaz Plaja, ens va dir que apujarien les matrícules. Vam organitzar una plantada popular de protesta i al final només vam acabar sent tres. Vaig haver de deixar els estudis d'interpretació.

Què li diria a una noia que dubta entre estudiar art dramàtic o qualsevol altra carrera?

Penso que el primer que s'ha de preguntar és allò que més li agrada i fins on està disposada a arribar, sense pensar en el rendiment econòmic. Ara qui vol estudiar, pot estudiar. La cultura està més a l'abast de la gent, sobretot de les famílies més humils, abans només estudiaven els fills dels benestants. Sovint tinc la sensa-

JOAN HERBERA

JOAN HERREIRA

“ El teatre m'ha ajudat a saber qui era jo; em va donar seguretat i confiança en mi mateixa i em va permetre entendre i estimar millor la gent del meu entorn

ció que, després de tants anys, la joventut no és conscient de com s'ha arribat a avançar, i penso que ho donen com un fet natural que els impedeix valorar el que tenen, i això moltes vegades va en detriment d'ells mateixos.

Què li ha donat la interpretació en la seva vida personal?

M'ha ajudat a saber qui era jo. Fins

que no vaig començar a treballar en teatre no ho vaig saber. Em va donar seguretat i confiança en mi mateixa. Vaig començar a sentir-me realitzada com a dona. Això em va permetre entendre i estimar millor la gent perquè jo, realment, estava molt abocada endins, i el teatre em va ajudar a pensar en els altres. Em va servir per obrir-me, per compartir experiències, per a tot.

Però ja estava casada i amb quatre fills...

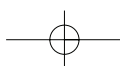
Sí, és clar. És que et parlo d'un temps en què les dones, per nosaltres mateixes, érem poca cosa o, millor dit, no érem res. La dona ocupava el lloc de filla, més tard d'esposa i després de mare. Però ni rastre de la persona com a ésser humà. En sortir de casa em vaig adonar que la dona pot ser moltes altres coses. Les meves inquietuds les vaig poder satisfer gràcies a la feina.

A l'obra teatral *La reina de la bellesa de Leenane*, va haver d'interpretar un personatge molt dur que mantenia una relació d'odi amb la seva filla a la vida real, Vicky Peña. Com va ser l'experiència?

Els actors i les actrius tenim la gran sort de poder separar la relació personal amb els parents o amics del personatge que interpretem. Si no fos així, no hauria pogut fer aquell paper. Només podíem interpretar aquells personatges si la meua filla i jo érem capaces de aparcar els nostres sentiments vertaders. Malgrat això, hi havia alguns moments de duresa en què jo veia la meua filla amb aquella cara d'odi tan espantós que no la reconeixia.

Ha participat en obres de dramaturgs que són símbols nacionals en la cultura del nostre país: *La filla del Mar*, d'Àngel Guimerà; *Primera història d'Esther*, de Salvador Espriu, i també en adaptacions de grans obres universals com és el cas de *Hamlet*, de Shakespeare. Amb quin personatge es queda?

No em puc quedar només amb un, fent un gran esforç n'hauria de destacar com a mínim tres. Tinc una gran estima a la Julieta, de *Romeu i Julieta*, és un personatge que el vaig fer l'any següent de debutar i que va tenir molt d'èxit. També la Roseta Fernández, de la versió de *Pigmalió* de Bernard Shaw feta per Joan Oliver. I, finalment, la *Filla del Mar*, d'Àngel Guimerà.

entrevista

Com la majoria d'actors, prefereix el teatre al cinema...

Trobaràs pocs actors que et diguin el contrari. Et sents més realitzat fent teatre. I a l'escenari no es pot enganyar o, almenys, no es pot enganyar durant molt de temps. Al cinema, en canvi, es pot fer trampa. Pensa que el teatre s'ha anat aguantant al llarg dels segles, i sempre serà més emocionant veure éssers humans de debò i no de cel·luloide. Penso que el teatre tornarà a tenir el primer lloc que tenia. Sóc de les que crec que l'artista neix i que després s'acaba de fer, i això només es percep a l'escenari, no a la pantalla.

Últimament l'hem vist al cinema amb el film *El Orfanato* de Juan Antonio Bayona i compartint escena amb Belén Rueda. Amb què es queda?

Em quedo amb tot. Va ser una experiència molt gratificant. A nivell humà, sobretot. La gent va ser encantadora, tant el director Juan Antonio Bayona, com la Belén Rueda són uns professionals excel·lents. Vaig aprendre molt de tot l'equip, format, en gran part, per gent jove. Van ser encantadors i he de dir que la meua actuació m'ha donat un rèdit fantàstic. Arran de l'aparició a *El Orfanato*, em van trucar la NBC Universal de Londres per oferir-me un paper en una pel·lícula en què també hi participaven grans actors com ara Anthony Hopkins o Benicio Del Toro.

Continuï si us plau

Tot va ser molt precipitat. La cap de càsting es va posar en contacte amb mi i em va facilitar el text. Havia d'interpretar un paper una mica estrany: era una gitana romanesa mig bruixa. I, al cap de pocs dies, volien que anés a Londres per començar a gravar. Però jo necessitava més marge per poder aprendre la fonètica de l'angles i ells em van dir que si el mal temps no els per-

metia rodar els exteriors, anticiparien les meves sis o set escenes consecutives amb en Del Toro. I és clar, això em va frenar, perquè hauria suposat aprendre-m'ho tot en massa poc temps. Finalment, no vaig acceptar el paper i vaig fer bé, perquè tot el mes ha estat plovent a Londres.

JOAN HERRERA

Arran del film *'El Orfanato'*, NBC Universal em va oferir un paper en una pel·lícula a Londres amb Anthony Hopkins i Benicio Del Toro

Fa poc un actor espanyol, Javier Bardem, es va endur l'Oscar al millor actor. Forma part dels que creuen que se'l mereixia?

No he vist la pel·lícula. Però considero que és molt bon actor. En Bardem té el que deïem abans, la càme-

ra se l'estima.

Ens pot dir actriu i actors de referència per a vostè i destacar-ne algun de casa nostra?

Professionalment parlant tots els actors amb qui he treballat són com els meus fills. N'hi ha de molt bons, de regulars i de molt dolents, però no me'n facis dir cap.

Com és un actor dolent?

És aquell que fa un personatge i que tu notes que és tal persona fent aquell personatge. Un gran actor, en canvi, és aquell que t'explica uns problemes, que et fa riure, plorar o que t'emociona, però sense que el públic pensi si és o no un bon actor, simplement que se'l cregui. Al final, un cop ha fet el personatge, dius: "Aquell actor era realment bo".

Fa poques setmanes ens va deixar el poeta, dramaturg i assagista Palau i Fabre. Quan el va conèixer? Quina relació tenien?

Recordo que el vaig conèixer a Llançà, durant unes vacances. Era a l'estiu, jo estava ballant sardanes i portava uns *shorts*, una camisa a ratlles i tenia un aspecte una mica *hippy*. I ell va preguntar, referint-se a mi: "Qui és aquella estrangera que balla sardanes?" Quan hi penso em ve al cap l'ésser humà que era. Una persona contradictòria, molt entranyable en algun moments i també dur i rebel en altres. Em vénen al cap els *Poemes de l'alquimista* i els molts llibres que va escriure sobre Picasso, amb qui va mantenir una gran amistat, tot i que Picasso no era gaire amic d'obrir la porta de casa seva a ningú, però per a en Palau sempre la tenia oberta.

Quina sensació té quan al llarg dels anys ens van abandonant personalitats del món i la cultura catalanes com ara Miquel Martí i Pol i Palau i Fabre?

Vaig tenir la sensació que tinc sempre: la mort és una gran estafa. Tots

ens hem de morir, seria molt avorrit viure massa, però hi ha certes persones que per la saviesa i sensibilitat que acumulen no ens haurien de deixar mai. És com si una mica de tu mateix se n'anés amb ells. La diferència entre Martí i Pol i Palau i Fabre és que en Martí i Pol va ser una figura molt estimada durant molts anys, en canvi en Palau i Fabre va ser un gran solitari.

Quines són les seves qualitats humanes que més la fascinen?

La sinceritat, la valentia, l'autenticitat i, després, el seu bagatge cultural.

Vostè ha participat en telenovel·les tant emblemàtiques com *Oh! Europa*, *Secrets de Família* i, més recentment, *El cor de la ciutat*, on encara se la recorda com la tendra àvia d'en Narcís. En recorda alguna amb un afecte especial?

M'he estimat molt tots els meus personatges, també els que eren dolents. En la meua professió sovint et trobes papers que et recorden persones que la vida t'ha ensenyat, i fins i tot pots arribar a comprendre millor els més malvats. Tots m'han produït una gran satisfacció. I tots els he fet amb la mateixa il·lusió, seriositat i entrega. L'àvia d'en Narcís ha estat un personatge que ha arribat molt al públic i se m'ha estimat molt per aquest paper. Així que m'he de quedar amb la Teresa, i també amb la mare i àvia que interpretava a *Secrets de família*.

Creus que aquestes cauen en els mateixos tòpics?

Potser sí, però pensa que són programes de ficció, que es fan per distreure, per evadir-nos del dia a dia. Així que penso que és lògic i normal que es repeteixin tòpics. Què no es repeteixen al cinema? O, si m'apures, a les novel·les? No és una mancança del sistema de treball que hi ha aquí dels nostres guionistes. Els tòpics són a tot arreu.

Quins projectes té actualment?

En aquests moments, estic fent un recorregut per Catalunya en què faig una lectura de narratua i poemes de diferents autors amb Caixa Fòrum, que es diu *Itinerari de les paraules*. Llegeixo autors com ara Isabel-Clara Simó, Mercè Rodorera, Margarit... I al mes d'octubre farem una gira per Catalunya de *Coral romput*.

Com ha viscut l'última jornada electoral?

Molt fatigada i amb molta inquietud. Em vaig alegrar moltíssim que guanyés l'esquerra, perquè realment el "papus" em feia molta por. Però lamento profundament que els partits minoritaris hagin pagat un preu tant car i penso que no tot ha estat culpa del vot útil. També hi ha hagut actituds que la gent no ha acabat d'entendre.

Els actors sempre amb l'esquerra.

És evident. L'artista és un ésser obert, amb més sentit de la justícia social. Aquestes persones han d'estar més a prop de l'esquerra. Això no vol dir que no hi pugui haver bons actors de dretes: José Bódalo, per exemple Una cosa no té res a veure amb l'altra.

Què té a dir dels joves que no van a les urnes?

Es pot votar qualsevol opció o en blanc, però abstenir-se és imperdonable. Hi ha molta gent que hi va deixar la vida o que va acabar a la presó per defensar el dret a vot que avui tenim tots nosaltres. Abstenir-se és una injustícia per a tots ells.

Com veu Catalunya d'aquí uns anys?

Amb molta inquietud. ■

/// He lamentat molt el cop que han sofert els partits petits, però vaig celebrar moltíssim que l'esquerra guanyés: el "papus" em feia molta por

JOAN HERRERA